

РЕШЕНИЕ

№ 314

гр. Плевен, 18.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ПЛЕВЕН, III ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на деветнадесети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Дияна Ат. Н.а

при участието на секретаря Габриела Ст. Василева
като разгледа докладваното от Дияна Ат. Н.а Гражданско дело №
20234430104318 по описа за 2023 година

Делото е образувано въз основа на депозирана искова молба от Н. Е. П., ЕГН *****, постоянен адрес ***, чрез пълномощника си, Еднолично адвокатско дружество „Д. М.“, вписано в регистър БУЛСТАТ под №***, фирмено дело №24/2021 г. по описа на 24 св. Софийски градски съд, с адрес на упражняване на дейността: гр. София, бул. „Александър Стамболийски“ №125-2, ет.5, оф. 5.3, представлявано от Д. М. М. - у., против „СТИК - КРЕДИТ“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр.Шумен, пл. „Оборище“ №13 Б, представлявано от С.Н.Т., в която се твърди следното : на 22.03.2023 г. между ищеца и ответника е сключен договор за потребителски кредит от разстояние № 939510. Страните се договорили отпуснатият заем да бъде в размер на 800.00 лева, а срокът за погасяване на първи транш е 30 дни. Размерът на годишната лихва е посочен в размер на 22.32%, размерът на годишния процент на разходите е 24.75%, а размерът на общата сума, която следва да върне Н. П. е 814.88 лева.

В чл.19 ал.1 от процесния договор е уговорено, че страните се съгласяват договорът за заем да бъде обезпечен с гарант - отговарящ на условията, посочени в ОУ доход или банкова гаранция в полза на институцията, отпуснала кредита.

В чл. 29 страните са уговорили, че в случай на неизпълнение на задължението си по чл. 19 от договора, а именно да представи обезпечение в срока по предходната алинея, заемателят дължи на заемотателя неустойка в размер на 0.9% от стойността на усвоения кредит, като в договора е уговорено, че страните се съгласяват, че непредоставянето на договореното обезпечение причинява вреди на кредитора в посочените размери. Неустойката се заплаща от Заемотеля разсрочено, заедно с всяка от

погасителните вноски,

На ищеца е начислена неустойка в общ размер на 133.92 лева, тъй като не е представил в срок надлежни поръчители или друг вид обезпечение, посочени в процесния договор, като общата сума което следва да върне е 948.80 лева.

Счита, че така уговорената клауза за неустойка в чл.29 от Договор за паричен заем, спрямо която Н. П. трябва да заплати неустойка в размер на 720.73 лева, е нищожна поради противоречие с добрите нрави /чл.26, ал.1, предл.3 от ЗЗД/ и поради това, че е сключена при неспазване на нормите на чл.11, чл.19 ал.4 от ЗПК във вр. с чл.22, както и по чл.143 ал.1 от ЗЗП, като се излага следното :

В правната доктрина и съдебна практика безспорно се приема, че накърняването на добрите нрави по смисъла на чл.26, ал.1, предл.3-то от ЗЗД е налице именно, когато се нарушава правен принцип било той изрично формулиран или пък проведен чрез създаването на конкурентни други разпоредби. В този смисъл е практика ВКС /Решение №4/2009г. по т.д. №395/2008г., Решение №1270/2009г. по гр.д. №509/2007г.

Настоящият случай касае еднотипни договори за паричен заем, върху чието съдържание потребителят не може да влияе.

В глава четвърта от ЗПК е уредено задължение на кредитора преди сключване на договор за кредит да извърши оценка на кредитоспособността на потребителя и при отрицателна оценка да откаже сключването на такъв. В съображение 26 от преамбюла на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно договорите за потребителски кредити изрично се сочи: „В условията на разрастващ се кредитен пазар е особено важно кредиторите да не кредитират по безотговорен начин или да не предоставят кредити без предварителна оценка на кредитоспособността, а държавите - членки следва да упражняват необходимия надзор с цел избягване на такова поведение и следва да приложат необходимите средства за санкциониране на кредиторите в случаите, в които те процедират по този начин"

В този смисъл се заявява, че клаузата, с която в процесния договор за паричен заем е уговорено, че заемателят дължи неустойка в общ размер на 133.92 лева, в случай, че не предостави в тридневен срок от сключването му, обезпечение - двама поръчители /солидарен длъжник/, които отговарят на определени съответно към този момент да бъде направена преценката дали да бъде отпуснат кредит, както и при какви условия вкл. и дали ще е необходимо обезпечение/. Въпреки това на длъжника се вменява задължение да осигури обезпечение едва след като кредитът е отпуснат, като ако не стори това дългът му нараства, т.е. опасността от свръхзадължнялост се увеличава.

Отделно от горното се заявява, че неустойка за неизпълнение на задължение, което не е свързано пряко с претърпени вреди (няма данни за ответника да са настъпили вреди от непредоставянето на обезпечение) е типичен пример за неустойка, която накърнява добрите нрави, тъй като излиза извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции и цели единствено постигането на неоснователно обогатяване /в

този смисъл е и т.3 от Тълкувателно решение №1/15.06.2010 г. по т.д. №1/2009 г. на Върховния Касационен съд/.

С процесната клауза за неустойка в полза на кредитора се уговаря още едно допълнително обезщетение за неизпълнението на акцесорно задължение - недадено обезпечение, от което обаче не произтичат вреди. Подобна неустойка всъщност обезпечава вредите от това, че вземането няма да може да бъде събрано от длъжника в срок, но именно тези вреди се обезщетяват и чрез мораторната лихва по чл. 33, ал. 1 от ЗПК. Считам, че подобно кумулиране на неустойка за забава с мораторна лихва е недопустимо.

Следва да се отбележи, че непредставянето на обещани обезпечения (когато същите са били реално очаквани от кредитора), съобразно разпоредбата на чл. 71 от ЗЗД, дава основание да се иска незабавно цялото задължение. В случая кредиторът променя последиците от липса на обезпечение и вместо да санкционира с предсрочна изискуемост, той начислява неустойка, чието плащане разсрочва заедно с периодичните вноски. Смята, че от горното е изводимо, че нито една от страните не е имала реално намерение да бъде предоставено обезпечение или да се ползват правата на кредитора по чл. 71 от ЗЗД, при непредставено обезпечение. Считам, че ако кредиторът е имал за цел да получи обезпечение същият е могъл да отложи даването на кредит, каквато е обичайната практика при предоставяне на обезпечени кредити. Дори да се приеме, че страните са допускали възможността исканото обезпечение да се предостави и „неустойката“ да не се дължи, то смятам, че това плащане не се явява неустойка по смисъла на закона, а възнаграждение, дължимо под условие. Това е така, тъй като последиците от неизпълнението на „задължението“ да се предостави обезпечение, не са типичните последици от договорно неизпълнение, които законът предвижда, а напротив договорът продължава да се изпълнява по първоначално заложен погасителен план, но при по-висока цена, прикрита като неустойка.

Счита, че тази клауза е изцяло неравноправна и нищожна на основание чл.143, ал.2, т.5 от Закона за защита на потребителите /ЗЗП/, тъй като същата задължава потребителя при неизпълнение на неговите задължения да заплати необосновано висока неустойка. Също така счита, че тази клауза не е индивидуално уговорена, съгласно чл.146 от ЗЗП.

Смята, че са нищожни отделните клаузи от процесния договор на основание чл.26, ал.1, пр.1 от ЗЗД поради нарушение на закона, чл.26, ал.1, пр.2 от ЗЗД поради нарушаване на добрите нрави, респективно на основание чл.146 от ЗЗП поради неравноправност.

Съгласно императивната разпоредба на чл.33 ал.1 ЗЗП при забава на потребителя кредиторът има право само на лихва върху неплатената в срок сума за времето на забавата. В чл.33, ал. 1 и ал. 2 ЗПК е установено, че при забава на потребителят кредиторът има право само на лихва до размера на законната върху неплатената в срок сума за времето на забавата. С оглед на изложеното е налице заобикаляне на ЗПК, поради което на основание чл.21 ал.1 ЗПК клаузата е нищожна.

Въз основа на гореизложеното се заявява, че са налице пороци, обуславящи нищожността на клаузата, предвидена в чл. 29 от Договор за паричен заем № 939510 / 22.03.2023 г., сключен между ищеца и „СТИК - КРЕДИТ“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр. Шумен, пл."Оборище" № 13 Б, представлявано от С.Н.Т., предвиждаща заплащането на неустойка в размер на 0,9 % от стойността на усвоената сума на ден, като нищожни на основание чл.26, ал.1 ЗЗД, вр. чл.22, вр. с чл.11, чл.19 ЗПК, както и по чл.143, ал.1 от ЗЗП, чиято невалидност моли да бъде прогласена.

Претендират се разноски.

В срок е депозиран писмен отговор от ответната страна чрез адв. Х. Н. от АК град Разград, в който се заявява следното : искът е допустим, но неоснователен.

На 22.03.2023 година между ответника, като кредитор, и ищеца, като потребител по смисъла на ЗПК, е сключен договор за потребителски кредит, предоставен от разстояние с № 939510, по силата на който кредиторът предоставил на ищеца заемна сума в размер на 800 лв., със задължение да я върне заедно с дължимото възнаграждение за ползването и съгласно Погасителен план. Договорът е сключен от разстояние, като част от система за предоставяне на финансови услуги от разстояние организирана от Кредитора и при спазване на изискванията ЗПФУР и ЗЕДЕУУ. На същата дата ответното дружество предоставило на разположение на ищеца горепосочената сума, съгласно изразеното от ищеца желание на каса на „Изипей“.

Следва да се има в предвид, че в чл.20 и следващите от горепосоченият договор е предвидена хипотеза, съгласно която при неизпълнение на договорни задължения от страна на потребителя, визирани договора, може да му бъде начислена неустойка. Кредиторът обаче, не е договорно задължен да претендира подобна неустойка.

По отношение на твърдението, че договорената неустойка в горепосочения договор е нищожна на основание чл.26 ал.1 от ЗЗД, като противоречаща на добрите се излага следното: процесният договор е сключен от разстояние, като част от система за предоставяне на финансови услуги от разстояние, организирана от кредитора, при която от отправянето на предложението до сключването на договора страните използват изключително средства за комуникации от разстояние. Редът за организиране на системата е посочен в „Общите условия уреждащи отношенията между „Стик - Кредит“ АД и неговите клиенти, по повод предоставяните от Дружеството финансови услуги от разстояние“ наричани за краткост ОУ, неразделна част от индивидуалните договори за кредит. Актуалните ОУ се намират и са общодостъпни на уебсайта на www.stikcredit.bg.

Съгласно приложимите към настоящият договор ОУ - страните ползват Интернет (и по точно размяна на електронни съобщения от и до електронната поща, както и уебсайта на „СТИК - КРЕДИТ“ АД, находящ се на адрес: www.stikcredit.bg и/или кратки текстови съобщения (СМС) като средство за комуникация и извършване на правни изявления.

Комуникацията между страните се извършва по инициатива на ищеца чрез извършване на действия по кандидатстване за отпускане на кредит. Кандидатстването може да се извърши по някой от следните начини: 1) попълване на електронна форма за регистрация - заявление (молба) за отпускане на заем, намираща се на уеб страницата на Дружеството или 2) по телефон. В процеса на кандидатстване потребителят предоставя на кредитора своите телефон (т.нар. Идентификационен номер) и електронна поща (имейл).

В раздел 2 „Термини и Понятия“ на ОУ е посочено, че „Идентификационен номер“ представлява „мобилен телефонен номер, от който кандидат - заявител кандидатства за заем по Телефонна линия. Страните се съгласяват, че във взаимоотношенията между тях (настоящи и бъдещи), изявленията направени до Дружеството от този Идентификационен номер са изявления на заявителя“. Отделно от горното, ползвайки своята електронна поща, потребителят може да създаде т.нар. „Личен акаунт“. Съгласно на ОУ „Профил/Електронен профил/“ представлява „лично виртуално пространство на потребителя, индивидуализирано от него чрез предоставяне на информация за електронна поща и парола. Електронната поща посочена от потребителя във Формата/Заявлението за кандидатстване представлява средство за индивидуализация на същия от страна на Кредитора“. В допълнение, в ОУ е посочено, че използването на Идентификационният номер, „Профил на клиента/Електронен профил“ и електронна поща от потребителя представлява електронен подпис, като му е придадена силата на саморъчен подпис по смисъла на чл.13 ал.4 от ЗЕДЕУУ.

В настоящия случай сключването на договора е иницирано от ищеца с попълване на електронна заявка за отпускане на кредит на сайта на Дружеството.

На 22.03.2023 година чрез създадения от Н. Е. П. личен профил, същият е попълнил Заявка за кандидатстване за кредит от разстояние, като в зададените полета в заявлението са въведени следните данни - три имена, ЕГН, номер на документ за самоличност, постоянен и настоящ адрес, електронен адрес за получаване на документи и кореспонденция, лице за контакт, желания размер на кредита, условията при които желае да ползва кредита и желания начин на усвояване на сумата. В заявлението е посочен и така нареченият „Идентификационен номер“.

След попълване на Заявлението за кандидатстване и в съответствие с посоченото в чл.6 ал.2 от ОУ на ищеца е изпратена необходимата пред договорна информация, включваща СЕФ, за да завърши заявката потребителят натиска бутон „Вземи парите“, което действие е потвърждение на недвусмисленото искане за отпускане на исканата от Потребителя сума. След натискането на бутона „Вземи парите“ на Потребителя се предоставя възможност да изтегли проект за договор за потребителски кредит, като ако е съгласен с неговото съдържание, Потребителят натиска бутона „Подпис“, с което действие последният дава своето недвусмислено волеизявление за съгласието му със съдържанието на договора и за неговото сключване.

След одобрението на подадената Заявка от страна на „СТИК - КРЕДИТ“

АД за отпускане на сумата посочена от ищеца на електронна поща посочена от него в Заявката са изпратени автоматично проект на Договор за потребителски кредит - кредитна линия сключен от разстояние № 939510 от 22.03.2023 г. с приложение № 2 Погасителен план към него, Стандартен Европейски Формуляр (СЕФ) и Общи условия (ОУ). Въпросните документи съдържат предвидената в законите пред договорна информация за желанят кредит, предоставена в ясен и четлив вид, на български език и при съблюдаване на приложимите нормативни изисквания. В проекта на договора за кредит и приложенията към него бяха посочени дължимите от ищеца суми, заявеният размер на главницата, брой и размер на месечните вноски, падеж, размер на лихвеният процент по кредита, ГПР, изискването за предоставяне на обезпечение.

След запознаване с всички условия във връзка с кредита на 22.03.2023 година ищеца е натиснал бутона „Подпис“, с което последният е изразил и своето недвусмислено съгласие за сключване на Договора.

В резултат на тези предприети от страна на ищеца действия между „СТИК - КРЕДИТ“ АД и ищеца като кредитополучател на 22.03.2023 година е сключен във формата на електронен документ Договор за потребителски кредит - кредитна линия предоставен от разстояние с № 939510. Сключването на договора във формата на електронен документ е съобразено изцяло със ЗЕДЕУУ, ЗПФУР, ЗПК и с всички други приложими нормативни документи.

Относно дължимата неустойка при непредоставяне на обезпечение се излага следното: независимо, че такава неустойка не е начислявана и събирана от дружеството, намира, че тази клауза е валидна и отговаряща на всички изисквания на действащото законодателство.

На първо място съгласно правната теория и съдебната практика, неустойката представлява самостоятелен договор съгласно по смисъла на чл.8 ал.1 от ЗЗД, като същата може да се материализира и като клауза в договор, чието изпълнение обезпечава /така Решение № 80 от 25.01.2010 г по в.гр.д. № 1297/2009г. на Апелативен съд София, ГО, 3 състав/. Тоест неустойката представлява самостоятелно съглашение, което в случая е обективизирано в един и същ документ с договора за потребителски кредит, с оглед което счита, че по отношение на нейната действителност, не се прилагат разпоредбите на ЗПК и Директива 2008/48 , а общите условия на ЗЗД.

За да възникне задължение за неустойка, е необходимо наличието на няколко предпоставки: неустойката да е уговорена между страните, кредиторът да е изпълнил задължението си или да е бил готов да го изпълни; да е налице неизпълнение на договорното задължение, чието изпълнение неустойката обезпечава и обезщетява. /Определение № 369 от 17.05.2016 г. по т.д. № 2456/2015 г. на ВКС, 2 -ро търг. Отделение/, като всички тези обстоятелства са налице в настоящият случай. Неустойката се дължи от неизправната страна по договора, когато е налице онази форма на неизпълнение, за която тя е уговорена, а именно - не предоставяне на обезпечение по договора. Неустойката е винаги парична санкция, имаща за цел да гарантира изпълнението „под страх“¹ че в противен случай би се

начислила /в този смисъл Решение № 59 от 29.04.2010 г. по т.д. № 687/2009 г. на ВКС, ТК/. С оглед което е и нормално в случай, че задължението, което тя обезпечава не бъде изпълнено - размерът на задължението на длъжника да бъде увеличен. Това обстоятелство не би следвало да я прави нищожна, с оглед факта, че това е присъщата за нея функция.

В случая тя е уговорена за неизпълнение на непарично задължение за предоставяне на обезпечение, изпълнението не е обезпечено с други правни способности, а нейният вид се определя в зависимост от това, дали заемателят по Договора изпълни в някакъв момент своето задължение. С оглед на което и размерът на неустойката се определя като процент от заетата сума, като същата се начислява, докато не бъде изпълнено задължението, а това зависи изцяло от волята на заемателя. Съгласно Решение №122 от 18.07.2019 г. по гр.д. 3238/2018 г. на ВКС, „Гр. Отделение, при определяне, дали неустойката противоречи на добрите нрави, съдът следва да вземе в предвид и възможността неизправният длъжник сам да ограничи размера на неизпълнението, за да не се превърне неустойката в средство за неоснователно обогатяване, с каквато възможност разполага и заемателят по Договора. Видно от Договора неустойката се дължи единствено за периода, в който заемателят реално не е предоставил обезпечение, като ако такова бъде предоставено впоследствие - същата спира да се начислява. Тоест причината за евентуалното начисляване на такава неустойка би било единствено виновното поведение на ищеца.

Счита, че така договореният размер на неустойката, като определен процент съгласно чл.46 ал.1 от ОУ в размер на 0.9%, независимо, че в текста на Договор за потребителски кредит е посочен вече изчисленият размер обхващащ целият период на договора изпълнява предвидените в чл.92 от ЗЗД цели и не предвижда неоснователно разместване на блага /Решение № 89 от 02.10.2019 г. по т.д. № 1213/2018 г. на ВКС 2 -ро търг. Отд./. Неустойката освен обезщетителна функция има и други функции - обезпечителна и санкционна, като целта е да се стимулира изпълнението и превенира допускане на неизпълнение. В случая уговорената неустойка не излиза извън присъщите и функции, като аргументи гласящи, че е „загубила присъщата и функция“, т.к. няма данни за ответника да са настъпили вреди са противоречащи на закона и на установената съдебна практика. Неустойката има стимулираща роля за длъжника да изпълни точно задълженията си, тъй като в противен случай ще носи отговорност, без кредиторът да трябва да доказва настъпването на вредите и техният размер. При неустойката настъпването на вредите е предполагаемо, макар и кредиторът да не трябва да доказва техният размер /така Решение № 11 от 27.06.2016 г. по т.д. № 3568/2014 г. на ВКС 1 търг. отд.; Решение № 52 от 20.04.2015 г. по гр.д. № 5278/2013 г. на ВКС 1- во Гр. Отд.; Решение № 464 от 18.03.2011 г. по гр.д. № 516/2010 на Софийски Апелативен съд/. Въпреки това счита вредите от неизпълнение на задължението за предоставяне на обезпечение за очевидни. С оглед на непредоставянето на обезпечение, кредиторът е лишен от гаранция, че неговото вземане някога ще бъде удовлетворено, което безспорно засяга неговия интерес.

Основната цел на уговорената неустойка е да репари причинените от неизпълнение в срок вреди. Останалите цели предвидени с неустойката целят да реализират точното изпълнение и ако не се постигна - да санкционират за неизпълнение, както е в настоящият случай /в този смисъл Решение № 89 от 02.10.2019г. по т.д. № 1214/2018 г. на ВКС 2 - ро търг. Отд./. С оглед изложеното, считаме, че задължението на заемателят да предостави обезпечение, както и неблагоприятните за него последици от неизпълнение на това негово задължение са валидни и не противоречащи на добрите нрави.

Няма въведено законодателно изискване относно размера на неустойката, като няма въведено ограничение на максималният размер, като дори е прието, че нейният размер може да бъде и по - голям от размерът на главното задължение,- Доколкото по - големият размер на неустойката е обусловен от бездействието на длъжника, същият не може да се приеме като изначално договорен в противоречие на добрите нрави.. Нищожността, поради противоречие с добрите нрави следва да се преценява към момента на сключване на договора, а не въз основана размера, получаващ се в резултат на неизпълнението. /Решение № 80 от 25.01.2010 г. по в.гр.д. № 1297/2009 г. на Апелативен съд София, ГО, 3 състав/. Съгласно чл.92 ал.2 от ЗЗД, както и съдебната практика се приема, че дори е неустойката да се приеме за прекомерна, въпреки това тя е действително задължение, което може да бъде намалявано, без обаче да отпада изцяло. Намаляването не цели да установи пълна еквивалентност между неустойката и действително понесените вреди, като този извод се налага от дефинитивно определения и обезпечителен и санкционен характер /в тази насока Решение № 223 от 19.04.2016 г. по по т.д. № 3633/2014 г. на ВКС 1 ТО; Решение №80 от 25.01.2010 г. по в.гр.д. № 1297/2009 г. на Апелативен съд град София, ГО, 3 състав/. С оглед на което, ако се приеме, че същата е прекомерно голяма, нейният размер би следвало да бъде намален и не би следвало цялата клауза да бъде обявена за недействителна.

По правило неустойката представлява предварително определено обезщетение /Определение № 100 от 25.01.2016 г. по гр.д. № 5831/2015 г. на ВКС, 3 ГО/с оглед което е нормално нейният размер да е предварително уговорен между страните и включен, като част от погасителните вноски, като изрично е записано, че това е дължимата вноска само при хипотезата на чл. 20 от Договора - а именно в случай, че заемателят не представи обезпечение. Поради това счита включването на неустойката в падежните вноски за правилно с оглед изискванията на закона.

Освен това съгласно ТР от 15.06.2010 г по тълк.д. № № 1 по описа на за 2009 г. на ОСТК гласи, че прекомерността на неустойката не я прави , а priori, нищожна поради накърняване на добрите нрави, като същата следва да се приеме за нищожна, само ако единствената цел, за която е уговорена, излиза извън присъщите и обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции. Счита, че с оглед изложеното до тук несъмнено се установява задължението за неустойка, предвидено в договор за потребителски кредит предоставен от разстояние № 939510 от 22.03.2023 година отговаря на присъщите и функции и не следва да бъде прогласяване за нищожна.

Счита, че не е налице изначална невъзможност да се осигури в уговореният в Договора срок поръчител, който да отговаря на посочените изисквания. Ищецът е бил запознат с условията на Договора, преди същият да бъде сключен (с изпращането на първото електронно съобщение и приложеният към него СЕФ, след което и с изпращането на второто електронно съобщение), като същият не е бил длъжен да сключва договора веднага, а е разполагал с възможността първо да открие лице, което да отговаря на определените в Договора изисквания и което е съгласно да бъде солидарно отговорно с него и след това да премине към подписването му. Знаейки, че няма да може да изпълни задължението си ищцовата страна е действала недобросъвестно, като по този начин е нарушила чл. 12 от ЗЗД, който гласи, че при воденето на преговори е сключването на договори страните трябва да действат добросъвестно - в противен случай те дължат обезщетение. Отбелязва, че въпросната неустойка се начислява само докато не бъде предоставено обезпечение.

Няма разпоредба в закона, която да определя момента на предоставяне на обезпечение. Това е допустимо да стане преди подписването на договора, но е възможно и да бъде предоставено в процеса на изпълнение на същият. Именно поради това и разпоредбата на чл. 71 от ЗЗД предвижда възможност задължението по договора да стане предсрочно изискуемо при не предоставяне на обещаното обезпечение от страна на длъжника.

На основание чл. 211 от ГПК и в срока, визиран в чл. 131 от ГПК предявява и моли да се приеме за съвместно разглеждане в производството по настоящото дело насрещни искове, с които се прави искане за осъждане на ищеца по първоначално предявения иск и ответник по насрещните искове, да заплати на ответното дружество дължимите от него остатък от непогасена главница по процесния договор, ведно с дължимата законна лихва от датата на предявяване на насрещния иск до окончателното изплащане на сумата, както и остатъка от дължимата договорна и мораторна лихва.

В насрещната искова молба се излага следното : на 22.03.2023 година по повод на попълнена от страна на ответника заявка на сайта на Дружеството, е сключен със същата Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 939510. Страните се договорили Дружеството да предостави на ответника сумата от 800 лева като потребителски кредит. В изпълнение на поетите от страна на Дружеството договорни задължения същото на 22.03.2023 година е предоставило на Н. Е. П. заемната сума за изплащане в брой на каса на Изи Пей сума от 800 лева., с които действия Дружеството е изпълнило договорните си задължения по процесния договор. Страните се договорили ответникът да заплати възнаградителна лихва на ответното дружество в размер на 22,32% на година, при ГПР по кредита в размер на 24,75 % ,изчислен съгласно изискванията на чл.19 от ЗПК. Страните по договора се договорили, че просрочените плащания се олихвяват в лихвен процент от 10 %. При сключването на Договора за потребителски кредит на ответника по насрещния иск е предоставена необходимата пред договорна документация, включваща Стандартен европейски Формуляр, приложимите към договора Общи условия, екземпляр от договора и от погасителният план. Съгласно

подробно описаната в Общите условия и предоставеният отговор на исковата молба процедура по кандидатстване и сключване на Договори за потребителски кредити от разстояние ответника по насрещният иск е натиснал бутона „Подпис“, с което е изразил своето недвусмислено съгласие за сключване на Договора. Договор за потребителски кредит предоставен от разстояние № 939510/22.03.2023 година е сключен между страните при изпълнение на всички изисквания на ЗПФУР, ЗЕДЕУУ и ЗПК.

В изпълнение на поетите от страна на ответника Н. Е. П. задължения по Договора, същият е направил следните вноски за погасяване на задължението си по договора, а именно на 06.06.2023 година сумата от 50 лева и на 23.07.2023 година сумата от 830 лева. Ответникът по насрещният иск не е изпълнил поетите от него задължения като дължимите към настоящия момент суми по договора от ответника са следните:

- Остатък от непогасена главница по Договор за потребителски кредит 939510 от 22.03.2023 година към дата 19.10.2023 година в размер на 138 лева; и
- Начислена договорна (възнаградителна лихва) върху главницата в размер на 14.88 лева.

Съдът е сезиран с искане да постанови решение, с което да осъди ответника по насрещният иск Н. Е. да заплати на „СТИК КРЕДИТ“ АД, сумата от 138 лв. - оставаща главница по Договор за потребителски кредит предоставен от разстояние № 939510 от 22.03.2023 година, ведно с законната лихва от датата на постъпването на молбата за предявяване на насрещният иск до датата на окончателното и изплащане, както и да осъди ответника по предявения насрещен иск да заплати на „СТИК КРЕДИТ“ АД сумата от 14.88 лв. - договорна лихва върху главницата съгласно Договор за потребителски кредит предоставен от разстояние №939510 от 22.03.2023 година.

Претендират се разноси във вр. с предявения насрещен иск.

Представените писмени доказателства следва да се приемат.

Искането за назначаване на съдебно-счетоводна експертиза е относимо и основателно, поради което следва да се уважи.

В срок е постъпил отговор от ищеца по предявената срещу него насрещна искова молба. Заявява се, че е процесуално допустим, но частично основателен. Не се съдържа необходимата информация съгласно чл.11 ал.1 т.10 от ЗПК, касаеща ГПР, който не е оповестен в действителния му размер позовава се на нищожност на целия договор поради неспазване изискванията на чл.11 т.10 и т.11 от ЗПК, поради което ищецът дължи само предоставената му главница в размер 800лв.

Прави се възражение за прекомерност на възнаграждението на процесуалния представител на ищеца по насрещната искова молба.

В о.с.з. ищецът не се явява и не се представлява, редовно призован. Ангажирано е писмено становище и са наведени доводи за неоснователност на предявените насрещни искове, предвид изготвеното заключение на вещото лице.

В о.с.з. не се явява представител на ответната страна; изразено е писмено становище.

Съдът, като взе предвид становищата на страните, доказателствата по делото и разпоредбите на закона, приема за установено следното от фактическа и правна страна :

По предявения главен иск за нищожност на целия договор, въведено с възражение с депозирания отговор по насрещните искове:

Искът е допустим и по същество изцяло основателен и доказан и следва да бъде уважен.

Страните не спорят относно факта на сключване на процесния договор по описания начин и за посочената и усвоена сума от страна на ищеца. Следва да се посочи, че наведените доводи за нищожност на клаузата за неустойка са състоятелни. В случая с отговора на насрещната искова молба е въведено възражение и доводи за нищожност на целия договор с оглед начина на отразяване на ГПР при договарянето на страните. Видно е, че в договора същият е посочен като 24,75%. От приетото и неоспорено от страните заключение на вещото лице Т.И. се установява, че при включването на посочената в договора неустойка от 133,92лв. ще се установи ГПР в размер на над 100%, т.е. ще е налице превишаване над пет пъти законната лихва.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

По делото се доказва възникнало между страните правоотношение по силата на сключен между тях Договор за потребителски кредит от 22.03.2023год.

Ищецът е навел редица основания за нищожност на договора като цяло и на отделна негова разпоредба.

Основателни са възраженията на ищеца, касаещи клаузата, сочеща Годишния процент на разходите по процесния договор.

Съгласно чл.11 ал.1 т.10 от ЗПК договорът за потребителски кредит трябва да съдържа годишния процент на разходите по кредита, както и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора. Посоченият размер на ГПР в договора за кредит не съответства на действителния. Съгласно разпоредбата на §1 т.1 от ДР на ЗПК „общ разход по кредита за потребителя“ са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия, а в т.2 от същата разпоредба е указано, че "обща сума, дължима от потребителя" е сборът от общия размер

на кредита и общите разходи по кредита за потребителя. Съгласно чл.19 ал.1 от ЗПК годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Съгласно чл.19 ал.4 от ЗПК годишният процент на разходите по кредита не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения. Ако този допълнителен разход за начислена неустойка се включи в ГПР, последният би надхвърлил законово определения максимален размер. Съгласно чл.21 ал.1 ЗПК всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне изискванията на този закон, е нищожна. В този смисъл, като не е включил задължението за заплащане на възнаграждение за поръчителя в ГПР и в общата сума, дължима от потребителя, кредиторът е заобиколил изискванията на закона за точно посочване на финансовата тежест на кредита за длъжника, поради което и клаузите от договора, отнасящи се до общата сума за погасяване и годишния процент на разходите, са нищожни.

От горното следва, че в случая не е спазено изискването на чл.11 ал.1 т.10 ЗПК, поради което и договорът за потребителски кредит е недействителен съгласно чл.22 от ЗПК. Поради това и на основание чл.23 ЗПК за ответника е възникнало задължението да плати по договора само действително получената сума в размер на 800 лв., като същият не дължи договорна лихва и други плащания.

Предявеният иск е изцяло основателен и доказан, поради което следва да се прогласи нищожност на процесния договор.

Основателен се явява доводът за нищожност на уговорената в чл.29 от договора неустойка. Същата е предвидена за неизпълнение на задължение за осигуряване на обезпечение на заема чрез поръчител или банкова гаранция, като е въведен изключително кратък срок за представяне на тези обезпечения - 3-дневен от получаване на заемната сума, както и са въведени редица сложни условия, на които да отговаря поръчителя, в голямата си част несъобразени с конкретния размер на предоставения заем. При съобразяване на тези характеристики следва, че неустойката очевидно не съответства на въведените ѝ функции да служи за обезпечение, обезщетение и санкция в случай на неизпълнение на договорните задължения. Неустойката се начислява за неизпълнение на непарично задължение /компенсаторна неустойка/, т. е. неустойката не е уговорена за забава за неизпълнение на вноските по кредита и за периода на неизпълнението, поради което е изключено да се приеме, че размерът ѝ се получава твърде висок в сравнение с дължимата сума и с реалните вреди и това се дължи на периода на неизпълнение от страна на ответника. На практика неустойка би се дължала и при редовно, точно и в срок изпълнение на задължението за внасяне на договорените вноски. Основното задължение на длъжника по договора за потребителски кредит е да върне предоставените му в заем парични средства, да заплати уговореното възнаграждение за ползването им и съответно

реалните разходи по събирането на задължението, но с процесната неустойка възстановяване на тези вреди не се гарантира, поради което с неустойката не се осъществява обезщетителната ѝ функция.

Липсва и обезпечителният елемент, тъй като изначално не е ясно какви вреди на кредитора би покрила тази неустойка. В интерес на кредитора е да подсигури длъжник, който да бъде надежден и от когото да очаква точно изпълнение на договорните задължения, като проверката за кредитоспособността на потребителя следва да предхожда вземането на решението за отпускане на кредита, за което на кредитора са предоставени редица правомощия да изисква и събира информация /чл. 16 и сл. от ЗПК/ и едва след анализа ѝ да прецени дали да предостави заемната сума. С така въведеното задължение за представяне на обезпечение следва, че кредиторът не е извършил предварителна проверка за възможностите за изпълнение от потенциалния си клиент, а вместо това прехвърля изцяло в тежест на последния последиците от неизпълнението на това свое задължение. Не може да се приеме, че изпълнява и санкционната функция, тъй като задължението на кредитополучателя отнасящо се до осигуряване на поръчители не е определено като предварително условие за сключване на договора, а регламентираните изисквания към поръчителите съдът преценява като утежнени и затрудняващи получаването на информация за тях, чието реално изпълнение е невъзможно в предвидения 3- дневен срок от усвояване на сумата на договора за кредит, като по този начин се нарушава и принципът за добросъвестност и равнопоставеност на страните. Това цели да създаде предпоставки за начисляване на неустойката, като във всяка от периодичните вноски е включена част от нея, т. е. води до оскъпяване на кредита.

Неустойката не е обоснована от вредите за кредитора при неизпълнение на задължението за връщане на дълга, от размера на насрещната престация, от която кредиторът би бил лишен при неизпълнение, а произтича от неприсъщо за договора за кредит задължение на длъжника, което не е свързано с изпълнение на основното задължение на длъжника по договора, а възниква впоследствие от липса на обезпечение чрез поръчителство. Претендираната неустойка противоречи и на чл. 143 ал. 2 т. 5 от ЗЗП, който предвижда забрана за уговаряне на клауза, задължаваща потребителя при неизпълнение на неговите задължения да заплати необосновано високо обезщетение или неустойка. По тези съображения съдът приема, че посочената клауза на чл.19 вр. чл.29 от процесния договор за кредит, на която ответникът основава претенцията си за неустойка, се явява нищожна и като такава не поражда права и задължения за страните по заемното правоотношение.

По предявените насрещни искове: Претендира се на основание чл.79 от ЗЗД вр. чл.430 от ТЗ сумата 138лв. - остатък от непогасена главница по Договор за потребителски кредит 939510 от 22.03.2023год. и на основание чл.86 вр. чл.79 от ЗЗД сумата 14,88лв. - договорна (възнаградителна лихва) върху главницата. От заключението на ВЛ се установява, че ответникът по насрещните искове е заплатил сумата от 880лв., които са отнесени, както следва : 50лв. - уведомителни писма; 75лв. – уведомителни СМС-и; 90лв. -

такси посещения; 3лв. - наказателна лихва, като според отчетността при ищеца по насрещните искове е погасена главница – 662лв. Съгласно това отнасяне на извършеното плащане, остава дължима главница – 133,92лв. В случая след установяване нищожността на процесния договор за кредит, дължима от кредитополучателя се явява само сумата по предоставения кредит, която той е изплатил, с оглед изложеното по-горе и заплатената сума от 880лв. Не се дължи договорна лихва, поради което и двата а обективно съединени иска, обективирани в насрещната искова молба се явяват неоснователни и недоказани и следва да се отхвърлят.

При този изход на делото на ответника по главния иск и ищец по насрещната искова молба разноси не се дължат, респ. не следва да се присъждат.

На ищеца по главния иск следва да се присъдят разноси за внесена държавна такса – 50лв.

По отношение искането на основание чл.38 от ЗА: след като се запозна с практиката на съда и на въззивната инстанция, съдът приема следното : в случая съставът на съда не е обвързан от определенияте с Наредба №1 МПРАВ размери на минималните адвокатски възнаграждения. За да достигне до това становище съдът съобразява практиката, обективирана в Решение от 05.12.2006г. по обединени дела С- 94/2004 и С-202/2004 на СЕС. Съгласно горното решение делегирането на частноправен субект - Висшият адвокатски съвет - на правомощия да определя минималните адвокатски възнаграждения представлява нарушение на правилата за свободната конкуренция, закрепени в чл.101 и чл.102 ДФЕС. Тази наредба нарушава правото на ЕС, тъй като очевидно не съответства на критериите, изведени във въпросното решение, а именно: правоприлагащият орган /съдът/ да има възможност, отчитайки правната и фактическа сложност на делото, инстанцията, пред която се явява процесуалният представител, и продължителността на процеса, да се отклони от минимално определения размер на адвокатските възнаграждения тогава, когато той се явява несъразмерно висок с оглед реално положения труд и направени разходи от процесуалния представител, респ. представляваната в процеса страна. Това разрешение се налага, тъй като правилата на Наредбата не засягат само потребителя на адвокатска услуга, но и насрещната страна в съдебното производство доколкото, ако загуби делото, то в нейна тежест ще бъде възложен размерът на адвокатския хонорар под формата на подлежащи на възстановяване разноси в производство. По този начин се отнема правото на съда да съобрази спецификите на конкретното дело и да присъди разумен размер за направените разноси. Така се нарушава и правото на справедлив съдебен процес, гарантирано в чл.47 ХОПЕС и съответстващия му чл.6 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи. Същото се приема и в останалата практиката на СЕС, например в Решение от 28.07.2016г. по дело С-57/2015г. Съдът на ЕС съгласно което съответстваща на правото на ЕС е уредба, която допуска съдът да може във всеки случай, в които прилагането на общия режим в областта на съдебните разноси би довело до резултат, които се счита за несправедлив, да се отклони по изключение от този режим. Още повече следва да се отчете, че Наредбата е

приета от ВАС - орган на сдружението на адвокатите, действащ в случая като частен икономически оператор, който е насърчен от Държавата да приема свободно и самостоятелно обвързващи решения, касаещи правилата на конкуренцията в същия сектор, в който развиват дейност членовете на сдружението на 12 адвокатите, както изтъква СЕС в решението си. Съдът на ЕС е извел задължение за националния съд да гарантира пълното действие на нормите на правото на ЕС, като при необходимост, по собствена инициатива да оставя неприложена всяка разпоредба на националното законодателство, дори последваща, която им противоречи, без да е необходимо да изисква или да изчаква отмяната на такава разпоредба по законодателен или друг конституционен ред - Решение от 09.03.1978г. по дело 106/1977г. на Съда на ЕО. Така приемат и българските съдилища в редица свои актове: Решение № 6522 от 22.10.2018г. по в. гр. д. № 1061/2018г. на СГС; Определение № 2514 от 23.05.2018 г. по в.ч.гр.д. № 407/2018г. на ОС- Благоевград; Решение № 95 от 31.05.2018г. на ОС - Добрич по в.т.д. №95/2018г. и др. О-е №1371/15.09.2023 г. по в.г.д. № 616/2023 г. по описа на ПлОС и др./ По тези съображения съдът счита, че не е обвързан от определените с Наредба №1 МРАВ минимални размери на адвокатските възнаграждения. Минималното възнаграждение, определено от наредбата в размер от 1000лв. за неоценяемите и 400лв. за оценяемите, значително ги нахвърля като икономически интерес, както и поради факта, че защитата по отделните искове не е до такава степен самостоятелна и специфична, че да налага определяне на хонорара в такива размери. По делото е проведено само едно съдебно заседание, с изслушване на експертизи. Несправедливо и неотчитащо положения реално от адвоката труд би било възнаграждение, формирано в размер по всеки отделен иск/по отношение искането във вр. с предявените насрещни искове/, макар и в границите на минималното определено в Наредбата. Ето защо съдът намира, че следва да определи възнаграждението в размер на по 160,00 лв. за всеки иск, или общо 480,00 лв.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО на основание чл.26 ал.1 от ЗЗД вр. чл.22 от ЗПК в отношенията между страните Н. Е. П. от гр. Плевен, ЕГН *****, ***, и „СТИК - КРЕДИТ" АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр.Шумен, пл.,„Оборище" №13 Б, представлявано от С.Н.Т., че сключеният между тях договор за потребителски кредит № 939510 от 22.03.2023год. е нищожен.

ОТХВЪРЛЯ предявения на основание чл.211 от ГПК вр. чл.79 от ЗЗД вр. чл.430 от ТЗ от „СТИК - КРЕДИТ" АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр.Шумен, пл.,„Оборище" №13 Б, против Н. Е. П. от гр. Плевен, ЕГН *****, ***, иск за сумата 138лв. - претендиран остатък от непогасена главница по Договор за потребителски кредит 939510 от 22.03.2023год., като НЕОСНОВАТЕЛЕН и НЕДОКАЗАН.

ОТХВЪРЛЯ предявения на основание чл.211 от ГПК вр. чл.79 от ЗЗД вр. чл.86 от ЗЗД от „СТИК - КРЕДИТ" АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр.Шумен, пл.,„Оборище" №13 Б, против Н. Е. П. от гр. Плевен, ЕГН *****, ***, иск за сумата **14,88лв.** - претендирана договорна (възнаградителна лихва) върху главницата, като НЕОСНОВАТЕЛЕН и НЕДОКАЗАН.

ОСЪЖДА на основание чл.78 ал.1 от ГПК „СТИК - КРЕДИТ" АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр.Шумен, пл.,„Оборище" №13 Б, ДА ЗАПЛАТИ на Н. Е. П. от гр. Плевен, ЕГН *****, ***, сумата **50лв.** - направени разноски по делото.

ОСЪЖДА на основание чл.38 ал.2 от ЗА СТИК - КРЕДИТ" АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр.Шумен, пл.,„Оборище" №13 Б, ДА ЗАПЛАТИ на ЕДНОЛИЧНО АДВОКАТСКО ДРУЖЕСТВО „Д. М.“ гр. София, вписано в регистър БУЛСТАТ под №***, представлявано от Д. М. М., адвокатско възнаграждение в размер на **480лв.** с ДДС.

Решението може да се обжалва с въззивна жалба в двуседмичен срок от връчването му чрез Плевенски районен съд пред Плевенски окръжен съд.

Съдия при Районен съд – Плевен: _____